

.....
про каральні заходи німецьких окупантів після дій партизанів, зокрема спалення гітлерівцями сіл, коротко зупинитися на причинах та суті польсько-української конфронтації на Волині в роки війни. Варто було б додати, що звинувачені в 1949 р. в космополітизмі І. Стебун та Є. Адельгейм, в другій половині 30-х рр. доклали чимало зусиль до безпідставних звинувачень низки письменників в українському буржуазному націоналізмі; пояснити яку суть вклала радянська влада в термін «спекуляція» в 40-х рр.: Вказати на зниження цін на споживчі товари в 1948-1950 рр. необхідно показати зростання розмірів обов'язкової для населення підписки на Державну позику, відзначити резонанс в суспільстві, викликаний присвоєнням Р. Шухевичу звання Героя України.

В посібнику трапляються повтори окремих сюжетів: про розвиток нафтогазової промисловості в Прикарпатті (частина II, С. 85, 110), про відсутність в радянських військових навчальних закладах наприкінці 30-х на початку 40-х рр. вивчення тактики боїв оборонного характеру (частина II, С. 23, 27). Трапляються окремі неточності та суттєві похибки. Так на с. 21 частини II цитуються рядки пісні з кінофільму «Небесний тихохід», створеного в роки війни, а не раніше. Напередодні війни повсюди демонстрували кінофільм «Якщо завтра війна» і транслювали слова пісні з нього: «Если завтра война, мы сегодня к походу готовы».

В українській мові немає слова «осіню», є слово «восени», в літературній мові вживається слово «влітку», а не «літом» (частина I, С. 213).

Загалом, визнані недоліки мають несуттєвий характер, посібник може бути використаний для навчальної роботи, а після усунення недоліків рекомендованих для вивчення курсу історії.

S.L. Kalitko P.S. Korinenko, M.I. Barmak, A.K.Fartushnyk, I.D. Tereshenko, I.I. Starka COURSE of LECTURES On HISTORY of UKRAINE of XX is BEGINNING of XXI of CENTURY In TWO PARTS. PART of I (BEGINNING OF XX OF CENTURY. - 1939) -ТЕРНОПІЛЬ, 2010 - 376С. . A COURSE of LECTURES On HISTORY of UKRAINE of XX is BEGINNING of XXI of CENTURY In TWO PARTS. PART of II (1939 -2010 PP.) is TERNOPIL, 2010 - 392С..

In the article manuals are reviewed on history of Ukraine. A most notice in manuals come into to economic and political history. Many information over is brought about the indexes of economic development of Ukrainian earth in different times of the indicated period

УДК 94(477)

Ю.С. Степанчук

**КРИВОШЕЯ В.В. КОЗАЦЬКА СТАРШИНА ГЕТЬМАНЩИНИ. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ. –
К.: «СТИЛОС», 2010. – 792 С.**

У статті прорецензовано енциклопедію В.В. Кривошеї, присвячену персональному складу козацької старшини Гетьманщини.

Політичні зміни початку 90-х рр. минулого століття активізували інтерес широкого кола громадськості до вітчизняної історії, а особливо до питань, пов'язаних із періодом Гетьманщини в Україні.

Рецензована книга – унікальне видання у новітній історіографії присвячене вивченню персонального складу козацької старшини Гетьманщини другої половини XVII-XVIII ст. Енциклопедія включає біографи 14 591 козацьких старшин. Це генеральні старшини, полковники, полкова старшина, повні і наказні сотники, військові канцеляристи, урядники Генеральної військової артилерії і полкової артилерії, Генерального військового суду і полкових судів, компанійську і неурядову старшину (значних військових, військових, бунчукових і значкових товаришів), які складали козацьку еліту Гетьманщини. Завдяки автору прізвища цих людей, їхня діяльність повернуті із небуття.

Дане видання має й джерелознавчий характер. Адже, реєстрова й біографічна його частини підготовлені майже виключно на основі архівних документів. Переважна більшість імен, історичних фактів до наукового обігу вводяться вперше.

Енциклопедія «Козацька старшина Гетьманщини» є важливим джерелом у дослідженні соціально-економічної та політичної історії тодішньої України. Наприклад, вчитуючись у

біографії представників козацької старшини Гетьманщини видно, що щайвищу сходинку в старшинській ієрархії займали полковники, яким належала військова, адміністративна та судова влада. Складовою частиною їхньої влади були військові справи, фінансові функції, збір податків, суд і судочинство, розквартирування російських військ, упорядкування шляхів тощо. Також полковники розпоряджалися земельним фондом, розподіляючи рангові землі між старшиною і рядовими козаками як плату за несення ними військової служби. Цікаво зауважити, що полковники різнилися між собою за типом повноважень. Існували повноважні (абсолютні, повні полковники), статус яких обмежувався лише виборами або призначенням наступника. Також були полковники наказні, які, як правило, призначалися на певний проміжок часу.

Науково обґрунтованим є підхід автора до висвітлення фактобіографії того чи іншого представника козацької старшини. За алфавітним порядком насамперед вказуються прізвище, ім'я, по-батькові, роки життя, народження чи смерті, посада(и), сімейний стан, маєтності і т.п. Наприклад: «Полуботок Яків Павлович (? – 1734.15.04) – бунчуковий товариш у чернігівському полку (1725-1734), отримав гетьманський лист від 19 січня 1729 р. на прийняття під бунчук. У 1729 р. поселив слобідку над р. Чумгаком. Помер у Бродах під час польського походу. 1725-1729 рр. разом із братом Андрієм сперечалися з священником Воскресенської церкви Сосниці Яковом Івановичем за ґрунти у с. Гитище Сосницької сотні. Єпископ Іродіон Жураковський захопив рухоме і нерухоме майно після його смерті і взяв в опіку сина і доньку. Мав 2 можних посполитих у м. Любечі. Донька: Олена Луківна Жураковська (? - 1728), донька ніжинського полковника».

Дана наукова праця, автором якої є доктор історичних наук, професор Кривошея Володимир Володимирович, розрахована на істориків, філологів, етнологів, дослідників генеалогії тощо. На жаль, книга вийшла лише тиражем у 400 примірників, що не може задовольнити широке коло тих, хто скрупульозно і детально цікавиться історією своєї Батьківщини.

Безперечно, рецензована монографія є помітною подією в сучасній українській історіографії і сприятиме більш глибокому та об'єктивному висвітленню одного із важливих і складних періодів вітчизняної історії.

Y.S. Stepanhyk KRIVOHEY V.V. COSSACK PETTY OFFICER OF HETMANSHINA. ENCYCLOPAEDIA. - K.: «Stilos», 2010. ARE 792 P.S

The encyclopaedia of V.V.Krivohey is reviewed In the article, sanctified to the personal composition of cossack petty officer of Hetmanshina..

УДК 94(477) «18/19»

О.А. Коляструк

ВІЛЬШАНСЬКА О.Л. ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ МІСТ УКРАЇНИ КІН. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.: ЄВРОПЕЙСЬКІ ВПЛИВИ ТА УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ. – К. : ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ, 2009. – 172 С.

У статті прорецензована монографія О.Л.Вільшанської про повсякденне життя міст України наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.

Ключові слова: повсякденне життя, повсякденність, соціальна історія, українські міста.

На початку ХХІ ст. в українській історіографії значно поглибився інтерес до повсякденного життя людей. Передусім така тенденція відображає процес загальної демократизації гуманітарної сфери як в суспільній, так і в науковій свідомості. Монографія Оксани Вільшанської присвячена комплексному дослідженню повсякденного життя населення України наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. На підставі ретельного аналізу широкого кола різноманітних джерел виявлені й охарактеризовані основні чинники, що визначили спосіб життя городян на порубіжжі ХІХ-ХХ ст. За розсудом авторки, саме у цей переломний час були започатковані й набули подальшого поступу процеси та явища, визначальні для урбаністичної